

Svar på spørsmål om å ta bilder og lydopptak ved samtale med barn i barnehage

Utdanningsdirektoratet har svar Statsforvalteren i Agder om bruk av lydopptak eller bilder av barn der barnehagen er bekymret for et barn.

TOLKNINGSUTTALELSE 02.07.2021

Gjelder

- [Barnehageloven - § 46 Opplysningsplikt til barnevernet](#)

Vi viser til brev av 25.05.2021, der dere tar opp spørsmål om personvern i sammenheng med bruk av lydopptak eller bilder av barn i barnehager. Dere viser til at dere har mottatt flere henvendelser fra ulike aktører om bruk av denne typen dokumentasjon.

Problemstillingene tar særlig utgangspunkt i saker der ansatte er bekymret for et barns omsorgssituasjon.

Lydopptak

Dere spør om de ansatte kan ta opptak av samtalen når de snakker med barnet alene. Dere viser til betydningen av å kunne fokusere på barnet under samtalen og ikke forstyrre med notatskriving. I tillegg viser dere til at det vil kunne gi en sikrere dokumentasjon for ettertiden.

Vi har nylig gitt en uttalelse til Stine Sofies Stiftelse, der vi gjennomgår lovgrunnlaget for bruk av lydopptak i barnehager og de hensyn som må tas før en beslutter å benytte denne typen dokumentasjon. Spørsmålet vi fikk fra stiftelsen er det samme som vi har mottatt fra dere.

I uttalelsen vurderer vi bruk av lydopptak i barnehagens dokumentasjonsarbeid generelt, men også bruk av lydopptak ved bekymringssamtaler.

Uttalelsen vedlegges til informasjon.

Bilder

Dere spør om de ansatte i barnehagen kan ta bilder av synlige fysiske merker/skader når de er bekymret for et barn. Dere viser til at synlige skader kan heles raskt og at barnehageansatte ønsker å ta bilde for å kunne overlate dette til barnevern eller politi. Dere etterlyser også mer informasjon og veiledning på dette området.

Bilder hvor barn er identifisert eller kan identifiseres, innebærer behandling av personopplysninger. De samme hensynene til personvern vil dermed gjøre seg gjeldende ved bruk av bilder som ved bruk av lydopptak.

For å ha lov til å behandle personopplysninger, må barnehagen kunne vise til et lovlig behandlingsgrunnlag i personvernforordningen artikkel 6 og artikkel 9. For barnehagen innebærer dette at de som hovedregel kan behandle personopplysninger for å utføre en oppgave eller oppfylle en forpliktelse som barnehageloven med forskrifter pålegger dem.

Spørsmålet barnehagen må ta stilling til er om det i den enkelte situasjonen er nødvendig å ta/bruke bilder for å utføre en oppgave eller oppfylle en plikt barnehagen har etter barnehageloven, slik som for eksempel meldeplikten til barnevernet.

For øvrig vi viser vi til vedlagte brev når det gjelder lovgrunnlaget i personvernforordningen. Vi kan etter dette ikke gi et konkret svar på om, eller i hvilke situasjoner, ansatte kan ta og bruke bilder eller lydopptak, fordi dette beror på konkrete vurderinger der ulike hensyn må tas.

Dersom bilder skal brukes som dokumentasjon overfor barnevernet, som ledd i meldeplikten, må det som nevnt ovenfor gjøres en vurdering av om det må anses nødvendig i den aktuelle saken. På generelt grunnlag gir ikke barnehageloven grunnlag for bruk av bilder i denne sammenhengen. Å dokumentere vold, f.eks. i form av bilder som overleveres politiet som bevis, er ikke noe som omfattes av barnehagens oppgaver etter barnehageloven. Ansatte i barnehage har ellers den samme generelle avvergingsplikten som alle andre etter bestemmelser i straffeloven § 196.

Vi viser til tidligere uttalelse om bruk av bilder i denne sammenhengen: Bilder ved mistanke om overgrep.

Vi har også omtalt bruk av bilder og film som dokumentasjon knyttet til barnehagens arbeid: Etikk og dokumentasjon (*red.adm. siden er slettet*)

Som nevnt avslutningsvis i vedlagte brev har barnehageeier det overordnede ansvaret for at barnehagens rutiner og praksis ivaretar barnas personvern og krav til informasjonssikkerhet etter personvernforordningen jf. barnehageloven § 7.

Samtykke fra små barn

Dere etterlyser også utdypende informasjon og veiledning når det gjelder krav til samtykke ved samtale med små barn i barnehagealder.

Barn i barnehagealder har ingen samtykkekompetanse etter personvernregelverket. I denne sammenhengen er det alltid foreldrene som samtykker på deres vegne. De har dermed ingen samtykkekompetanse i forbindelse med dokumentasjon av bekymringssamtaler og bruk av lydopptak i denne forbindelse.

Barn har imidlertid en rett til å medvirke etter reglene i barnehageloven § 3, jf. rammeplanen og etter barnekonvensjonen art. 12. Dette kan for eksempel være aktuelt ved bruk av bilder i sammenheng med arbeid med barnehagens innhold etter rammeplanen, slik at de får være med og velge hvilke bilder som skal vises til foreldre og at de får anledning til å samtykke til om de vil bli tatt bilde av. Hjemmel for å ta bilder av barn i barnehagen er for øvrig foreldrenes samtykke, da det ikke finnes hjemmel for dette i lov.

Barnehagens ansatte bør vær oppmerksomme på at også små barn kan forvente privatliv og at de må respektere verbale eller kroppslige signaler om at de ikke ønsker å bli fotografert eller tatt opptak av. Dette gjelder i alle sammenhenger der barnehagen vurderer

å benytte disse formene for dokumentasjon.

Informasjon og veiledning

Dere opplyser i brevet at dere har sendt likelydende henvendelse til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Dere har et ønske om at det gis ut mer informasjon om disse temaene, gjerne i form av felles retningslinjer. Dere viser også til tilgjengelig informasjon som finnes hos Bufdir og hos KS.

Vi ser at det er et generelt behov for veiledning når det gjelder praktisk forståelse av personvernregelverket, men vil samtidig påpeke at barnevernet har et annet rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger enn barnehagene. Vurderingen av om bruk av lydopptak eller bilder er lovlig vil være en annen etter barnevernloven enn etter barnehageloven med forskrifter.

Utover dette kan vi informere om at vi arbeider med å utvide informasjonen om personvern på nettsidene våre, og oppdatere vår regelverksinformasjon. Vi gjennomgår i den forbindelse informasjon om ulike tema på våre nettsider, også med tanke på fremtidige kompetansepakker/e-læring. Vi tar med oss deres innspill videre i denne prosessen og vil se på om vi kan utarbeide mer utfyllende veiledning om vilkårene som må vurderes i en slik sak.

Når det gjelder tilgjengelig informasjon om personvern vil vi ellers vise til nettsiden www.dubestemmer.no som er et samarbeid mellom Datatilsynet og Utdanningsdirektoratet.